

פרק ה הלכה א

משנה

כל הרוקין הנמצאין בירושלם טהורין, חוץ משל שוק העליון; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: בשאר כל ימות השנה – שבאמצע טמאין, שבצדדין טהורין, ובשעת הרגל – שבאמצע טהורין, שבצדדין טמאין, מפני שהמועטין מסתלקין לצדדין.

תלמוד

"כל הרוקין" כול'. – רבי אבין בשם רבי יהושע בן לוי: קצרן של גוים היה שם.

אור ל'שרים

פרק ה

הלכה א

משנה

כל הרוקין (רירים של הפה) הנמצאין בירושלים – שנמצאו בשווקים וברחובות שבה, טהורין – ואין חוששים שמא הם של זב או זבה המטמאים אדם במגע ובמשא וכלים במגע, כדרך שחוששים ברוקים הנמצאים בשווקים וברחובות שבשאר המקומות, שגזרו חכמים עליהם שיהיו מטמאים מספק (משנה טהרות ד,ה), לפי שהזבים היו נזהרים שלא לטמא את אנשי ירושלים שהיו אוכלים קודשים, חוץ משל שוק העליון – שבירושלים, שהרוקים הנמצאים שם טמאים, מפני ששם היו יושבים גויים, וגזרו חכמים על הגויים שיהיו טמאים כזבים ושיהיה רוק הגויים מטמא כרוק הזב (השוק העליון הוא השוק שבעיר העליונה של ירושלים ששכנה על הגבעה שממערב להר הבית); דברי רבי מאיר (גדול התנאים בדור הרביעי).

רבי יוסי (בר חלפתא, תנא בדור הרביעי) אומר (במשנה של הנוסח הבבלי של מסכת שקלים: 'וחכמים אומרים'): בשאר כל ימות השנה – שלא בשעת הרגל (כינוי לכל אחד משלושת החגים: פסח, שבועות וסוכות), שאין הטמאים מקפידים לטהר את עצמם מטומאתם, ורוב העם טמא, – שבאמצע – הרוקים הנמצאים באמצע הדרך (באמצע רחובות ירושלים), טמאין – לפי שהטמאים שהם הרוב הולכים באמצע הדרך, וביניהם גם זבים וזבות, שבצדדין – הרוקים הנמצאים בצדי הדרכים, טהורין – שהטהורים שהם מועטים הולכים בצדי הדרכים, שלא יטמאו, ובשעת הרגל – שהטמאים מטהרים את עצמם לבוא למקדש, ורוב העם טהור, –

שבאמצע – הרוקים הנמצאים באמצע הדרך, טהורין – לפי שהטהורים שהם הרוב הולכים באמצע הדרך, שבצדדין – הרוקים הנמצאים בצדי הדרכים, טמאין – שהטמאים שהם מועטים הולכים בצדי הדרכים, שלא יטמאו את העם, מפני שהמועטין מסתלקין לצדדין – תמיד המועטים מסתלקים לצדי הדרכים, אלא שבכל ימות השנה המועטים הם הטהורים, ואילו בשעת הרגל המועטים הם הטמאים (זהו טעם לרישא ולסיפא של דברי רבי יוסי. רבי יוסי חולק על רבי מאיר בשאר השווקים שבירושלים, אבל בשוק העליון הוא מודה שהרוקים טמאים, משום שבגויים אין לחלק בין שעת הרגל לשאר ימות השנה וכן אין לחלק בין האמצע לצדדים).

☆☆☆

תלמוד

במשנה שנינו: "כל הרוקין" כול' חוץ משל שוק העליון.

רבי אבין (רבין, אמורא בדור השלישי והרביעי) - בקטע מן הגניזה (קטע כץ), בכתב יד הבבלי ובכתב יד שקלים: 'רבי סימון' אמר בשם רבי יהושע בן לוי (אמורא ארץ ישראל בדור הראשון): קצרן (מבצר, מצודה, מחנה צבאי (מקור המילה בלטינית: קסטרא, קסטרום)) של הגוים היה שם – בשוק העליון שבירושלים, שבו חנו חיילים רומיים. ולכן הרוקים הנמצאים שם טמאים.

הנוסח בדפוס ונציה הבבלי של 'זבין' תחת 'של גוים'. הנוסח 'זבין' הוא כנראה הגהה על פי הבבלי פסחים יט,ב. מפרשי הירושלמי פירשו: קצרן - כובס. ואומנם מצאנו את המילה 'קצר' בירושלמי בהוראת כובס, אבל לא 'קצרן'. בירושלמי עירובין ה,א נמצאת הצורה 'קצרין' בהוראה כמו כאן.